

KULTURUTSKOTTETS BETÄNKANDE nr 4/1985-86 med anledning av ltl Eleanor Lindholms m.fl. hemställningsmotion till landskapsstyrelsen angående åtgärder för att förbättra skyltningen och skötseln av fornminnen och sevärdheter.

Landstinget har den 25 november 1985 inbegärt kulturutskottets yttrande över nämnda motion. Utskottet, som i ärendet hört antikvarien Marita Karlsson och överingenjören Anders Lindholm, får i anledning härav anföra följande.

Motionärerna anser att de åländska forngravfälten, fornborgarna, kultplatserna och ruinerna kunde göras mer tillgängliga för såväl turister som lokalbefolkning genom skyltning och avtal med markägarna.

Utskottet vill nämna att ansvaret för den typ av skyltning som avses i motionen åvilar museibyrån. Landskapets trafikavdelning måste ge tillstånd till skyltning vid vägarna men museibyrån bekostar, sätter upp och sköter själv skyltarna. Nämnas bör också att skyltningen av Kastelholm, Bomarsund och Prästö områdena faller under Kastelholms förvaltning vilket innebär att beslut härom fattas av delegationen för Kastelholms och Bomarsunds fornminnesområden. Delegationen består av representanter för såväl museibyrån som museiverket i Helsingfors.

Vid behandlingen av ärendet i utskottet har framkommit att museibyråns skötsel av landskapets fornminnen sker enligt en trestegsmodell. Det första steget är att inventera vilka fornminnen som är av särskilt intresse. Denna fornminnesinventering slutfördes redan 1979 och museibyrån har därefter som ett andra steg vidtagit röjningsåtgärder med hjälp av sysselsättningsmedel. För att röjningsåtgärderna skall vara verksamma bör kring områdena sättas stängsel så att djur kan hållas i inhägnaderna. Som ett tredje och sista steg kommer därefter att, genom t.ex. skyltning, göra området lättillgängligt för allmänheten. Dessa åtgärder tillsammans skall vidtas med hjälp av ett anslag som i år är föreslaget till 15.000 mark.

I dagsläget finns 72 informationsskyltar, samtliga svenskspråkiga några även med engelsk översättning, uppsatta invid åländska fornlämningar. Skyltarna som är utformade i enlighet med nordiska normer, är diskreta till sin utformning och beskriver i korthet fornlämningen. Den diskreta utformningen kommer sig av att skylten annars förtar upplevelsen av såväl fornminne som natur. Från museibyråns

sida avser man, så snart det är ekonomiskt möjligt, att för vissa fornminnesområden komplettera denna information med upplysande och samtidigt vackra kartor i 1700-talsstil. Kartorna skulle finnas till försäljning i museer, turistanläggningar, butiker och kiosker.

Vad gäller de skyltar som vid de allmänna vägarna skall informera om avståndet till ett fornminne bör nämnas att en ändring av landskapsförordningen om anvisningar för trafiken medger en mer flexibel fornminnesskyltning. Enligt museibyråns beräkningar skulle totalt 39 s.k. avståndsskyltar behövas för att informationen skulle vara tillfredsställande. I dag finns bara nio av dessa upplysningsmärken uppsatta eftersom det knappa anslaget inte medger ett snabbare förverkligande av steg tre i museibyråns fornminnesplanering.

Utskottet konstaterar att museibyråns anslag för detta ändamål tillsvidare är otillräckligt för att täcka behovet av en tillfredsställande skyltning och utskottet anser därför att landskapsstyrelsen bör överväga att i 1987 års budget uppta ett större anslag för detta ändamål. Utskottet tänker då speciellt på de 30 vägskyltar som ännu saknas.

Ledamoten Lindholm har inte omfattat utskottets åsikt och har till betänkandet fogat skriftlig reservation.

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet

att Landstinget med förkastande av hemställningsmotionens kläm bringar innehållet i detta betänkande till landskapsstyrelsens kännedom.

Mariehamn den 18 mars 1986.

På kulturutskottets vägnar:

Barbro Sundback
ordförande

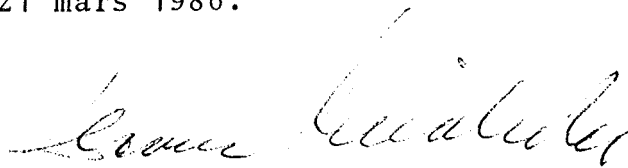
Susanne Eriksson
sekreterare.

Närvarande vid ärendets avgörande behandling: ordföranden Sundback, ledamöterna Fagerholm, Lindholm och Sundberg.

R e s e r v a t i o n

Motionen bör godkännas. Även ett positivt förkastande av motionen, innebär att nödvändiga åtgärder inte blir vidtagna förrän vid en obestämd tidpunkt, långt fram i tiden.

Mariehamn den 21 mars 1986.

Eleanor Lindholm

Fornminnesvården i landskapet Åland

Utgått från fornminnesinventeringen 1979

Utvalda objekt Fornlämningar som till följd av sin monumentalitet och sitt läge i terrängen har stort pedagogiskt och vetenskapligt värde.

Vårdplan uppgjord 1980-81

63 områden utvalda, beskrivna.

Åtgärdsförslag rörande skyltning, tillgänglighet, röjningsarbeten, stängsling uppgjort.

72 informationsskyltar uppsatta 1979-83.

1983 igångsattes röjningsarbeten med hjälp av sysselsättningsmedel. Anslaget för fredningsskyltar och landskapsvård har därefter i huvudsak använts för inköp av stängsel för att göra vårdåtgärderna verkamma.

Vårdåtgärderna har riktats dels mot "hela" större fornlämningsmiljöer ex. Saltviksdalgången dels mot enstaka större fornlämningsområden vid kyrkorna ex. Jomala, Hammarland.

Då Saltviksområdet färdigställts kommer avståndsskyltar att sättas upp.

9 st skyltar tillverkade.

Avståndsskyltar

Totalt behövs i dagsläget 39 avståndsskyltar för att informationen skall vara tillfredsställande. Finansieringen av skyltarna är inte löst.

Förteckning över de skyltar som behövs:

22 st Fornminnesområde, liten skylt (9 tillverkade)

4 st Fornminnesområde, liten skylt med distansangivelse

1 st Fornminnesområde 500 m
2 st Fornminnesområde 1,5 km
1 st Fornminnesområde 300 m

1 st Fornminnesområde, stor skylt

7 st Fornminnesområde, stor skylt med distansangivelse

Fornminnesområde 400 m

Fornminnesområde

" 1,5 km

" 300 m

" 400 m

" 1 km

" 500 m

5 st Fornborg, stor skylt med distansangivelse

Fornborg 600 m (Borgboda)

" 1,5 km (Näs)

" (Dalkarby)

" (Brännbolsta)

" (Näfsby)

Mariehamn den 18 mars 1986

Antikvarie

Marita Karlsson